

GROEPSDYNAMICA | OVERZICHT

WOENSDAG 1 SEPTEMBER 2021

WELKOM TERUG

WOENSDAGOGHTEND

45 MINUTEN

LIVE MET MODERATIE

THEMA PER MAAND

GERICHT OP
BEROEPSONDERWIJS
FYSIEK EN ONLINE

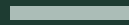
THEMA'S

- SEPTEMBER: GROEPSDYNAMICA – KLASSENMANAGEMENT
- OKTOBER: DIDACTIEK EN INSTRUCTIE
- NOVEMBER: ACTIVERENDE WERKVORMEN
- DECEMBER: TOETSING
- JANUARI: CURRICULUMONTWERP
- FEBRUARI: (LOOPBAAN)-BEGELEIDING
- MAART: MOTIVATIE & ZELFREGULATIE
- APRIL: BEOORDELEN EN BESLISSEN
- MEI: WERKVORMEN EN DIGITOLS
- JUNI: WERKPLEK-LEREN

INDELING

- 1) OVERZICHT
- 2) FASES IN GROEPSVORMING
- 3) KLASSENMANAGEMENT
- 4) OBSERVEREN EN INTERVENIEREN
- 5) VERSTORINGEN IN GROEPSVORMING

WAAROM GROEPSDYNAMICA

Basisprincipes groepsdynamica Tuckman

Sturen per fase

Vormfase	Zorgen voor veiligheid
Stormfase	De leerkracht geeft het goede voorbeeld bij het uitpraten van conflicten
Normfase	Zorgt dat de normen al zijn vastgesteld/voorbereid Vorbereide/vastgestelde normen introduceren/handhaven
Prestatiefase	De groep onderhouden!
Afscheidsfase	Regels blijven handhaven

Invloed op positieve groepsvorming: neem je positie in als docent

- Groepsfases zonder begeleiding
 - Oriënteren
 - Presenteren
 - Normeren
 - Presteren
 - Evalueren (afscheid)
- Groepsfases met begeleiding
 - Oriënteren
 - Normeren
 - Presenteren
 - Presteren
 - Evalueren (afscheid)

Sociale behoeften (Schutz)

De 3 fases van groepsontwikkeling

- De Orientatiefase:
 - Kan ik mezelf zijn?
 - Mag ik bij deze groep horen en kan ik met ze samenwerken ?
- De Invloedsfase
 - Wie heeft het voor het zeggen ?
 - Kan ik hier invloed uitoefenen ?
- De affectiefase
 - Hoe persoonlijk zijn wij hier ?
 - Hoeveel kunnen we elkaar vertrouwen ?

Remmerswaal (2018, handboek groepsdynamica, 11^e herziene druk)

- Voorfase
- Beginfase
- Middenfase
- Autonome groep
- Afsluitingsfase

Groepsdynamiek (Remmerswaal, 2018)

Voorfase	Losse individuen die een groep gaan vormen
Betekenis voor de deelnemer:	Basisthema: inclusie Erbij willen horen en lid willen worden
Rol van de groepsbegeleider	Diagnosticus en ontwerper van een provisorisch groepsimago
Leiderschapsstijl	Directief
Interventie op niveau	Inhoud, procedure en context
Voorbeelden van interventies	Inhoud: doel verhelderen, resultaat bepalen, thema's vastleggen Procedure: agenda opstellen, tijdsplan aangeven, werkstructuur aangeven Context: afbakenen van de context, invloed context onderkennen, gevolgen in kaart brengen.

Beginfase	Oriënteren op de opdracht en taken
Betekenis voor de deelnemer:	Basisthema: inclusie Erbij willen horen; dit krijgt een betekenis in het daadwerkelijke contact met de deelnemers en de begeleider
Rol van de groepsbegeleider	Stuurman/ regisseur: de grote kaders uitzetten; structuur aanbrenge via doelstelling en programma (veiligheid en vertrouwen)
Leiderschapsstijl	Directief en overtuigend
Interventie op niveau	Inhoud en procedure
Voorbeelden van interventies	<p>Inhoud: doelen aanhalen, resultaten benoemen, luisteren, samenvatten, thematiseren en informatie geven</p> <p>Procedure: agenda bieden, regels voor participatie geven, grenzen stellen, inbrengen van werkvormen en onzichtbare interventies (inseinen, negeren)</p>

**WELKE ACTIVITEIT IN DE STARTFASE IS
SUCCESVOL VOOR JOU?**

GROEPSVORMING

KENNISMAKING DOOR
DE INHOUD

AFWISSELING FORMEEL
EN INFORMEEL

LAAGDREMPELIG EN
VEILIG

Middenfase	Controle en affectie (integratie, desintegratie en herintegratie)
Betekenis voor de deelnemer:	Basisthema: Controle: invloed, macht en zeggenschap Affectie: openheid, zelfonthulling en overgave
Rol van de groepsbegeleider	Procesbegeleider/ coach: De groep helpen om door crisismomenten heen te komen
Leiderschapsstijl	Overtuigend en participierend
Interventie op niveau	bestaansniveau
Voorbeelden van interventies	Bestaansniveau: erkenning geven voor competenties en identiteit, waardering van commitment en loyaliteit, vragen naar persoonlijke behoeftes en ervaringen, onderlinge feedback stimuleren, confronteren

Autonome groep	Bestaan en voortbestaan
Betekenis voor de deelnemer:	Basisthema: Commitment Betrokkenheid, van betekenis zijn, significantie en autonomie
Rol van de groepsbegeleider	Gids: Eigen rol en positie maar gelijkwaardig in de groep
Leiderschapsstijl	Participerend en delegerend
Interventie op niveau	Controlefase: interactieniveau Affectiefase: bestaansniveau
Voorbeelden van interventies	Interactieniveau: rollen en positie ter sprake brengen, herkenning vragen, zorg delen, metacommunicatie, kritiek bespreekbaar maken, groepsklimaat benoemen Bestaansniveau: doorvragen naar ervaring, zelfonthulling, erkenning geven, functionele stiltes, onderling feedback stimuleren, confronteren

Afsluitingsfase	Afsluitingsfase
Betekenis voor de deelnemer:	Basisthema: Exclusie en transfer Losmaken van de groep, verbinden met de buitenwereld, geleerde buiten de groep toepassen
Rol van de groepsbegeleider	Evaluator en transferbegeleider
Leiderschapsstijl	Overtuigend en delegerend
Interventie op niveau	Interactieniveau Bestaansniveau contextniveau
Voorbeelden van interventies	Interactieniveau: terugblikken op onderlinge relaties, ervaren sfeer verwoorden, laatste feedback geven aan elkaar Bestaansniveau: Betekenis van afscheid verwoorden Contextniveau: context in vizier brengen, verbinden met de buitenwereld, leerrendement bevorderen

DRIE INVALSHOEKEN

OPPERVLAKTESTRUCTUUR

Wat is er, wat zie je?

Inhoud, betrekking,
interactiepatronen

HARDE STRUCTUUR

Wat is er tastbaar?

Gebouw, beleid,
taakomschrijving, procedures

DIEPTESTRUCTUUR

Wat is er eigenlijk aan de hand?

Emoties, aannames,
vooroordelen, angsten

Interactie

- › Inhoud
 - › Aanvaarden
 - › Afwijzen
 - › misten
- › Expressie, relatie of appel
 - › Erkennen
 - › Verwerpen
 - › negeren

Rollen in een groep

Formeel

- Voorzitter
- Tijdbewaker
- Notulist
- Critical friend

Informeel

- Clown
- Gangmaker
- Bemiddelaar
- Initiator
- afmaker
- Vragensteller
- Leider
- Volger

Gevaar: rolklem in informele rol

Rollen (vervolg)

Taak

- Opdracht uitvoeren
- Inhoudsgericht
- Resultaat boeken
- Product opleveren

Proces

- Afspraken maken
- Tijd bewaken
- Evalueren
- Bijstellen

Gevaar: alsof gedrag

Belangrijke problemen

- Lichamelijk geweld
- pesten
- Zit leerproces van anderen in de weg

<10%

Regels
Belonen en straffen

Lastige problemen

- Wiebelen op de stoel
- Steeds van tafel opstaan
- Boeken niet bij
- Koptelefoon op
- Pet op

>90%

Suggesties
Cognitieve aanpak

Pedagogisch handelen & klassenmanagement

Soort strategie	Vermindering storend gedrag (%)
Regels en routine	28
Omgaan met ordeverstorend gedrag	32
Relatie docent – student	31
Mentale instelling docent	40

Bron - Wat werkt: pedagogisch handelen en klassenmanagement, Marzano, 2010 (Bazalt)

VOLGENDE WEKEN

8 SEPTEMBER | FASES IN GROEPVORMING

15 SEPTEMBER | KLASSENMANAGEMENT

22 SEPTEMBER | OBSERVEREN & INTERVENIEREN

29 SEPTEMBER | VERSTORINGEN IN DE GROEP